

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ

(ΕΛΛΗΝΟΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΓΡΑΦΩΝ)

ΟΣΙΟΣ
Ο
ΑΙΤΩΛΟΣ
ΕΥΓΕΝΙΟΣ

1597 - 1682

1661-1781

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
Ο
ΓΟΡΔΙΟΣ

1654 - 1729

1775 - 1809

Κ
Μ
Ε
Ν
Ο
Μ
Ο
Σ
Ε
Ι
Ο
Ν
Α
Γ
Ρ
Α
Φ
Ω
Ν

«Όποιος τον τόπο μας τιμά,
μες στην ψυχή μας μπαίνει
και στους ανθρώπους φωτει-
νό παράδειγμα θα μένει!»

N.A.

Εφημερίδα επικοινωνίας και ενημέρωσης των Απανταχού Βραγγιανιωτών Αγράφων Ευρυτανίας • Έτος 7ο, Φύλλο 32ο • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2007
Ιδιοκτήτης: Σύλλογος Βραγγιανιωτών Αγράφων Ευρυτανίας, Πειραιώς 6, 104 31 Αθήνα, τηλ. 210-5231647, Fax: 210-5234190-6216593
Εκδότης: Αλεξιάκης Νικόλαος, Ζαγορίου 6 - 14569 - Άνοιξη Αττικής - Τηλ.: 210-8140283, Fax: 210-6216593 - ΚΩΔΙΚΟΣ 5823

ΒΗΘΛΕΕΜ (Τέννησ#)

(Από τη ζωή του Χριστού)

♦♦♦ **Ο** άνθρωποι, που κάθονταν στα ευλογημένα εκείνα μέρη της Γαλιλαίας, ήταν χωρικοί απλοί, γενναίοι και φιλόπονοι. Η ζωή τους ήταν γλυκιά και εύκολη, ο χαρακτήρας τους έμοιαζε με τη φύση του τόπου τους: ήταν ευγενικοί, φιλόξενοι, ήρεμοι, χαρούμενοι. Τέχνη και γράμματα δεν ήξευραν, μα εμπρός στις απαλές γραμμές των βουνών και στην πρασινάδα που χύνονταν στον κάμπο, η ψυχή τους μονάχη της ανυψώνονταν σε ποιητική λατρεία του Θεού, που είχε χαρίσει στην πατρίδα τους τα καλά του Παραδείσου.

Κι έτσι, όταν ανάμεσά τους σηκώθηκε ένας ξεχωριστός απ' όλους τους άλλους, και τους μίλησε για την καλοσύνη του Θεού, που όλα τα καταλαβαίνει και όλα τα συγχωρεί, και που και τους αμαρτωλούς: ακόμα αγαπά σα δυστυχισμένα

του παιδιά, οι αγαθοί Γαλιλαίοι μαζεύτηκαν γύρω του και τον πίστεψαν και τον αγάπησαν και τον λάτρεψαν.

Από μακριά σαν τον έβλεπαν, τα παιδάκια έτρεχαν και πιάνουνταν στα χέρια του και στα ρούχα του: οι μανάδες του χαμογελούσαν και του πρόσφεραν τα μικρά τους, για να βάλει απάνω τους τα χέρια του και να τα ευλογήσει. Και όταν κανένας τ' απομάκρυνε για να μην τον σκοτίζουν, πάλι τα καλούσε εκείνος κοντά του, και τα εδέχονταν με το μειλίχιο χαμόγελό του, κι έλεγε: «Αφήσετε τα παιδάκια να έρχονται κοντά μου, γιατί σ' όσους είναι σαν αυτά», αγνοί και αθώοι, «ανήκει η βασιλεία των Ουρανών».

Και η γαλήνη του, ο γλυκασμός, η ακούραστη καλοσύνη του, η ομορφιά του, που δεν ήταν ανθρώπινη, αλλά φωτισμένη από τη θεική δύναμη που είχε μέσα του, μάγευε τους Γαλιλαίους,

Συνέχεια στη σελ. 3

Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνῶν, Γέννησις, 1711. Παρεκκλήσιον Τιμίου Προδρομίου, Καρφές.

ΟΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Παρουσιάσις - Σχόλια

Υπό Παναγιώτου Κων. Βλάχου

Εισαγωγικόν Σημείωμα

Προστάτης αναξιοπαθούντων, αδικώς διωκομένων, υπό πενίας και άλλων δεινών κατατρυχομένων αναδεικνύεται ο ένοικος του «ανηλιού Γούβας» των Βραγγιανών Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός. Δια της δημοσιευμένης επιστολής συνιστά εις τον μαθητήν του Μητροπολίτην Λαρίσης Διονύσιον τους δύο Ιερομονάχους της Ιεράς Μονής Τατάρνης, Δωροθέους αμφοτέρους ονομαζομένους, παρακαλών, όπως τύχουν πάσης δυ-

νατής προστασίας και ενισχύσεως.

Εκ της επιστολής δεν διαφαίνεται η αιτία της κακοπαθίας των δύο μοναχών: ασαφώς γίνεται λόγος ότι, εκτός της γενικής κακοδαιμονίας λόγω της δουλείας, «κακουχούνται όχι μόνον υπό των εχθρών

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΑΓΡΑΦΑ, ΕΤΟΣ 1454/5 μ.Χ.**

Γράφει: ο Ανάργυρος - Γιάννης Δ. Μαυρομύτης

Συνέχεια από το προηγούμενο

Άγραφα (AGRAFA)

406 b Σιτάρι
Κριθάρι και άλλα διάφορα
Δεκάτη στα κουκούλια
Δεκάτη στα αμπέλια
Δεκάτη στα καρύδια
Δεκάτη στα μελίσια
Φόρος για μύλους
Προσωπικός φόρος

4

45 κοιλιά, επί 8 σύνολο
45 » , επί 5 »

»
»

360
225
20
200
30
30
40

Συνέχεια στη σελ. 7

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ. του Συλλόγου όλων των Μ. Βραγγιανιωτών «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΟΡΔΙΟΣ» με ιδιαίτερη χαρά σας προσκαλούν στον **ετήσιο χορό** που θα γίνει την **Κυριακή 3 Φεβρουαρίου 2008 στη 1 μ.μ.** στο κοσμικό κέντρο «Γεύση και Μελωδία», Πλήθωνος 7 & Ανδρ. Παπανδρέου ΙΛΙΟΝ (πλησίον Λεωφ. Θηβών - ΛΑΚΙΩΤΗΣ) τηλ.: 210 5744604

Ζωντανή 9μελής ορχήστρα - Όλα τα είδη της μουσικής.

Τηλ. επικοινωνίας για το Σύλλογο Νικήτας Τσιώλης 6937123783, 210 5238048

Θα προηγηθεί η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας

Σας περιμένουμε όλους με πολλή χαρά

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ.

Χρόνια Πολλά

Ευτυχισμένο και Ειρηνικό το 2008

Στη μνήμη του Γιάννη Ζαμπάκα

Με πολλή και αληθινή θλίψη καταθέτω τούτες τις λίγες γραμμές στη μνήμη του φίλτατου φίλου μου και συγχωριανού μου **Γιάννη Ζαμπάκα**, τον Άνθρωπο και Επιστήμονα, που μου υπενθυμίζει, πως η φιλία έχει πάντοτε φύλλα, όπως τα αειθαλή δέντρα, ότι ο άνθρωπος εξυψώνει την επιστήμη, με τελικό σκοπό την αλήθεια, πως είναι ωραίο πράγμα ο άνθρωπος, όταν είναι άνθρωπος και ότι η πίστη είναι η δύναμη της ζωής, είναι ατελείωτη μέρα με λαμπρό, ζωογόνο ήλιο.

Από μικρός, ο **Γιάννης**, ήταν ένα καλοσυνάτο παιδί, έξυπνο, αεικίνητο, σεβαστικό και άριστο στη γνώση.

Πέτυχε πρώτος στη Σχολή Ευελπίδων, την οποία εγκατέλειψε μετά διετή φοίτηση, γιατί δεν ταίριαζε με το ελεύθερο και ανυπότακτο πνεύμα του. Στη συνέχεια σπούδασε με υποτροφία στο Φυσικό Τμήμα Παν. Αθηνών το 1962 και το 1970 έγινε διδάκτορας. Κατόπιν μετεκπαιδεύτηκε με υποτροφία για δύο χρόνια σε Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Το 1963 υπήρξε επιστημονικός συνεργάτης της Ακαδημίας Αθηνών, το 1965 έγινε βοηθός του Μετεωρολογικού Ινστιτούτου του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, το ίδιο έτος έκτακτος καθηγητής Κλιματολογίας Παν. Αθηνών και στη συνέχεια τακτικός πανεπιστημιακός καθηγητής.

Η συμβολή, του **Γιάννη Ζαμπάκα**, ως επιστήμονα υπήρξε μεγάλη και πολύτιμη. Δημο-

1934 - 17.07.2007
Ιωάννης Δημ. Ζαμπάκας
Ομότιμος Καθηγητής
Σχολής Θετικών
Επιστημών
Εθνικού Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

σίευσε σε έγκυρα, διεθνή, επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια 65 σημαντικότερες εργασίες του.

Το ερευνητικό του έργο έχει αναγνωριστεί διεθνώς με πολλές αναφορές papers άλλων ερευνητών και σε text books.

Από το συγγραφικό του έργο ξεχωρίζει ιδιαίτερα το κλασικό βιβλίο της Κλιματολογίας.

Η πρόωμη και ανίατη πάθησή του δεν του επέτρεψε να συνεχίσει το ερευνητικό και διδακτικό έργο του.

Η εξαιρετική, διδάκτορας Κλιματολόγος Ερευνήτρια στην Ακαδημία Αθηνών, σύζυγος του Γιάννη **κ. Σταυρούλα Κοτίνη-Ζαμπάκα**, εγκατέλειψε τη λαμπρή καριέρα της και αφοσιώθηκε ψυχή τε και σώματι στη φροντίδα του άντρα της. Γι' αυτό είναι αξιέπαινη για τα όσα κάλλιστα προσέφερε στον αγαπημένο της **Γιάννη**.

Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ, όσα, ως άνθρωπος, πανεπιστημιακός δάσκαλος και δημιουργός, προσέφερε στους νέους, στην επιστήμη και στην κοινωνία.

Υπήρξε όντως στην επίγεια ζωή του αδιάβλητος, στη συμπεριφορά του ανεπίληπτος και στη γνώση άριστος.

Κοιμήθηκε γλυκά και ήρεμα και η ψυχή του έφυγε και πήγε εκεί, που δεν υπάρχει άγχος και αρρώστια. Βρίσκεται πια στον κόσμο του Φωτός και της Αλήθειας. Εκεί θα καταλάβει, με το εξαιρετικό ήθος του και τις άριστες γνώσεις του, επάξια μια υψηλή θέση και θα ασχολείται με τα προσφιλή του πνευματικά ενδιαφέροντα.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα, που σκεπάζει το ταλαιπωρημένο σώμα σου, **φίλτατέ μου Γιάννη!** Πήγαινε: «εν ειρήνη Θεού» και αναπαύσου «εν σκηναίς των δικαίων».

Αιωνία σου η μνήμη!

Θερμά, εγκάρδια συλλυπητήρια στην ερίτιμο σύζυγό του, στα αγαπημένα του αδέρφια και στους συγγενείς του.

Ν. Γ. Αλεξάκης

Εξαιρετική επιτυχία σημείωσε το 63ο Συνέδριο της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ»

Από την απονομή των υποτροφιών και την ορκωμοσία του νέου Δ.Σ. της Ένωσης Ευρυτάνων «Το Βελούχι»

Στις 22-24 Ιουνίου, 2007 στο Γκρίνσμπορο της Β. Καρολίνας, πραγματοποιήθηκε, με εξαιρετική επιτυχία, το 63ο Συνέδριο της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ».

Παραβρέθηκαν εκατοντάδες Ευρυτάνες και φίλοι απ' όλη την Αμερική καθώς και από την Ευρυτανία.

Μεταξύ αυτών ήταν ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κοινογύργος Κων/νος, ο Δήμαρχος Καρπενησίου κ. Καραμπάς Βασίλειος, οι Νομαρχιακοί Σύμβουλοι Ευρυτανίας κ. Παναγιωτοπούλου Μαρία και ο Λάγαρης Γεώργιος.

Κατά τη διάρκεια του επίσημου δείπνου και ενώπιον του Πρέσβη κ. Μαλλιά Αλέξανδρου και του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη Ατλάντας κ. Αλέξιου, δόθηκαν υποτροφίες των 25.000 δολ. σε 12 Ελληνοαμερικανούς Ευρυτάνες φοιτητές.

Επίσης εκλέχτηκε και το νέο Δ.Σ. της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ», ως εξής:

Νικόπουλος Σεραφείμ, Πρόεδρος
Σκεντέρης Αθανάσιος, Α' Αντιπρόεδρος
Δρ. Χατζηκωστόπουλος Σταύρος, Β' Αντιπρόεδρος
Παπαϊωάννου Ιωάννης, Β' Γραμματέας
Καστρίσης Δημήτριος, Α' Ταμίας
και Κόντος Δημήτριος, Β' Ταμίας

Η οργάνωση του Συνεδρίου καθώς και η φιλοξενία των συνέδρων υπήρξε άριστη.

Η σύνταξη

Τα παιδιά που πέτυχαν σε ΑΕΙ και ΤΕΙ

- **Προβελέγγιος Ξενοφών** γιος της Δήμητρας Επισκόπου. Πληροφορική Σπάρτης.
- **Στούμπος Παναγιώτης** του Ιωάννη, ΑΕΙ Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Γεωλογίας
- **Κραβαρίτη Αλεξάνδρα** του Κων/νου, ΜΜΕ Αθηνών
- **Καραμπάς Θεοδόσιος** γιος Αθηνάς Κραβαρίτη, Σχολή Ηλεκτρολόγων Λαμίας
- **Ιωάννου Ιωάννης**, γιος Αριστέας Αντωνίου, Πληροφορική και Τηλεπικοινωνιών Αθηνών
- **Κραβαρίτη Αλεξία** του Ηλία, Διοίκηση Επιχειρήσεων Χίου
- **Ζίκας Σεραφείμ**, γιος Όλγας Αντωνίου (Δασκάλας), Γυμναστική Ακαδημία Θεσ/νίκης.
- **Παρθένη (Σπύρου Μαμαλιγγα)-Κατσιγιάννη Παναγιώτα**, Λογιστική ΤΕΙ Λάρισας
- **Κραβαρίτη Ευαγγελία** του Σταύρου, Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονία Θεσ/νίκης
- **Χρήστου Αθηνά** του Πέτρου, Αγγλική Φιλολογία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Θερμά και εγκάρδια συγχαρητήρια σε όλα τα παιδιά των Βραγγιανών, που πέτυχαν στις εξετάσεις τους και καλές σπουδές!

Επίσης θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία στην **Ευφροσύνη Κατσιγιάννη** του Λάμπρου (εγγονή Σπύρου Μαμαλιγγα), που έλαβε επάξια το Πτυχίο Κοινωνιολογίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Η σύνταξη

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΒΡΑΓΓΙΑΝΑ (ΕΛΛΗΝΟΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΓΡΑΦΩΝ)

Τρίμηνη έκδοση επικοινωνίας και ενημέρωσης των Απανταχού Βραγγιανιτών Ευρυτανίας Ιδιοκτήτης:

Σύλλογος Βραγγιανιτών Αγράφων Ευρυτανίας Πειραιώς 6 Αθήνα 10431 Τηλ.: 210-5231647 Fax: 210-5234190-210-6216593

Εκδότης: Νίκος Αλεξάκης

Ζαγορίου 6 Άνοιξη 14569

Τηλ.: 210-8140283

Fax: 210-6216593

Σύνταξη: Νίκος Αλεξάκης

Συνδρομές ετήσιες:

Εσωτερικού 5 ευρώ

Εξωτερικού 30 δολάρια.

Ηλεκτρονική σχεδίαση

Εκτύπωση:

Εκδόσεις-Γραφικές τέχνες

Καρπούζη Αριστέα

Θεοδοσίου 21 Ίλιον 13121

Τηλ.-Fax: 210 2619003, 2102619696

210 2625277

e-mail: karpouzi@otenet.gr

Έφυγε για πάντα...

• Στις 24 Νοεμβρίου 2007, έφυγε για πάντα από κοντά μας ο αγαπητός μας **Γεώργιος Αλεξίου Τσιώλης**, συγχωριανός και μέλος του Συλλόγου «Αναστάσιος Γόρδιος».

Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσαν με μεγάλη οδύνη και θλίψη οι οικείοι του, οι φίλοι και συγγενείς καθώς και αρκετοί Βραγγιανίτες.

Διάβηκε την πύλη της ζωής πλήρης ημερών (90 ετών), γαλήνιος και ευτυχής. Καμάρωσε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα. Τι καλύτερο από το να φύγει κανείς τον καιρό που ευτυχεί!

Συγκινητική είναι και η τελευταία του προσφορά των 50 Ε για το Σύλλογο και την εφημερίδα, εκπληρώνοντας έτσι και υποδειγματικά ακόμη και το ελάχιστο συλλογικό και ανθρώπινο καθήκον, το οποίο αποτελεί χαρά και ευτυχία για κάθε ενάρετο και υπεύθυνο άνθρωπο.

Αιωνία η μνήμη του!

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους και συγγενείς.

Η σύνταξη

Συνδρομές στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας

ΒΗΘΛΕΕΜ

Συνέχεια από την 1η σελ.

τους ημέρευε, τους έκαμνε καλύτερους, και πα-
ντού, όπου περνούσε, άφηνε στη ζωή εκείνων
που τον άκουαν, σαν ένα χαμόγελο, χαρά και ει-
ρήνη που δεν ήταν της γης.

Τον έλεγαν Ιησού και ήταν μαραγκός.

Έλεγαν για κείνον πολλά πράματα περίεργα
και πρωτάκουστα, και οι ήμεροι κάτοικοι της Γαλι-
λαίας τα μετάλεγαν αναμεταξύ τους και απορού-
σαν και θαύμαζαν.

Γεννήθηκε στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας και είχε
μητέρα την παρθένα Μαρία.

Ήταν λεύτερη ακόμα, αρραβωνιασμένη με ένα
φτωχό μαραγκό στη Ναζαρέτ της Γαλιλαίας, τον
Ιωσήφ, όταν μια μέρα προσεύχονταν στο ναό, ο
άγγελος Γαβριήλ παρουσιάστηκε μπροστά της και
της είπε, πως ο Κύριος διάλεξε αυτήν, την Παρθέ-
να, την πιο όμορφη και την αγνότερη ανάμεσα σ'
όλα τα κορίτσια της Γαλιλαίας, για να γίνει μητέρα
του Υιού του.

Τον καιρό εκείνο, οι Εβραίοι είχαν χάσει πια

Η Πηνελόπη Δέλτα με τον Νικόλαο Πλαστήρα το 1923

που ήταν εβραϊκής καταγωγής. Ήταν ο Ηρώδης
ικανός, αλλά σκληρόκαρδος, δεσπότης αιμοβό-
ρος και ολότελα υποταγμένος στο Ρωμαίο αυτο-
κράτορα Αύγουστο και σε όλες εν γένει τις ρω-
μαϊκές αρχές, που τον είχαν βοηθήσει να σφετε-
ριστεί το θρόνο καμιά τριανταριά χρόνια πρωτύε-
ρα.

Εκείνες τις μέρες ο Αυτοκράτορας Αύγου-
στος είχε βγάλει διαταγή να γίνει απογραφή
όλων των κατοίκων, σε όλες τις χώρες του Ρω-
μαϊκού Κράτους.

Κατά τη συνήθεια των Εβραίων, έπρεπε κάθε
Ισραηλίτης να καταγραφεί στην πόλη από την
οποία κατάγονταν, ενώ το Ρωμαϊκό σύστημα
ήταν, απεναντίας, ν' απογράφεται κάθε κάτοικος
στη χώρα της διαμονής του. Για ν' αποφύγουν
όμως οι Ρωμαίοι δυσαρέσκεις, που εύκολα
έσπρωχναν τους ευερέθιστους Εβραίους σε τα-
ραχές και στάσεις, παραδέχθηκαν τη συνήθεια
του τόπου, ν' απογράφεται ο καθένας στη χώρα
απ' όπου κατάγονταν η οικογένειά του.

Ο Ιωσήφ κατάγονταν από την οικογένεια του
Δαυίδ. Κι επειδή η πατρίδα του Δαυίδ και της οικο-
γένειάς του ήταν η Βηθλεέμ, πήγε με την αρρα-
βωνιαστική του ν' απογραφεί στην ιδιαίτερή του
πατρίδα.

Μα τόσοσ κόσμος είχε μαζευθεί στη Βηθλεέμ
για την απογραφή αυτή, ώστε πουθενά δε βρήκαν
μέρος να μείνουν. Αναγκάστηκαν λοιπόν να πά-
γουν να περάσουν τη νύχτα μέσα σ' ένα στάβλο.

Εκεί γεννήθηκε ο Ιησούς.

Επειδή ούτε κρεβάτι βρίσκονταν στο στάβλο
ούτε καν στρώμα, η Μαρία φάσκισε το βρέφος
της και το έβαλε σ' ένα παχνί.

Ήταν χειμωνιάτικη και κρύα η νύχτα.

Έξω στον κάμπο, βοσκοί φύλαγαν τα πρόβατα
τους και δεν έπεφταν να κοιμηθούν, μην έλθει ο
λύκος και τους τα φάγει.

Έξαφνα φως μεγάλο
έλαμψε, κι ένας άγγελος
παρουσιάστηκε μπροστά
τους.

Οι ποιμένες τρόμαξαν
πολύ. Μα ο άγγελος τους εί-
πε:

— Μη φοβάστε, γιατί
σας φέρνω μιαν καλήν είδη-
ση που σ' όλο τον κόσμο θα
δώσει χαρά. Σήμερα, στην
πόλη του Δαυίδ, γεννήθηκε
ο Σωτήρ, που είναι ο Χρι-
στός ο Κύριος. Και το ση-
μείο που θα σας οδηγήσει,
θα είναι τούτο: θα βρείτε
βρέφος φασκιωμένο και ξα-
πλωμένο σε παχνί.

Κι εκεί που μιλούσε ακό-
μα ο άγγελος, έξαφνα άνοι-
ξαν τα ουράνια, και στρα-
τός αγγέλων ενώθηκε μαζί
του και δοξολογούσε κι
έλεγε: «**Δόξα εν Υψίστοις
Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία**»,
που σημαίνει: «Δόξα το Θεό, που βρίσκεται στα
επουράνια· με τη γέννησή του ήλθε στη γη σωτη-
ρία και στους ανθρώπους φανερώθηκε όλη η καλή
διάθεση και η αγάπη που έχει ο Θεός γι' αυτούς».

Χάθηκαν οι άγγελοι, και σηκώθηκαν τότε οι
βοσκοί και πήγαν στη Βηθλεέμ, βρήκαν το στάβλο
όπως τους το είχε πει ο άγγελος, και, μπαίνοντας,
είδαν το βρέφος που κοιμόνταν στο παχνί, και τη
μητέρα που κάθονταν πλάγι του, και τον Ιωσήφ.

Ο στάβλος ήταν σκοτεινός, μα τόσο φως χύ-
νονταν από το βρέφος, ώστε τους φάνηκε παλά-
τι.

Με συγκίνηση γονάτισαν εμπρός στο παχνί
και προσκύνησαν.

Εκείνες τις μέρες έφθασαν στην Ιερουσαλήμ
μάγοι, σοφοί και αστρολόγοι από την Ανατολή κι
έλεγαν:

— Πού είναι ο νεογέννητος βασιλέας των Ιου-
δαίων; Γιατί είδαμε το άστρο του στην ανατολή
και ήλθαμε να τον προσκυνήσουμε.

Τ' άκουσε ο Ηρώδης και ταραχτήκε πολύ, και
μαζί του όλη η Ιερουσαλήμ.

Εκάλεσε όλους τους αρχιερείς και γραμμα-
τείς, που ερμήνευαν τη Γραφή και το Νόμο, και
τους ρώτησε που επρόκειτο κατά τις προφητείες
να γεννηθεί ο Χριστός, ο Μεσσίας τους, που απ'
αυτόν περίμεναν τη σωτηρία του Ισραήλ.

Του αποκρίθηκαν:

— Στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας. Γιατί η Γραφή
λέγει:

«Από σένα, Βηθλεέμ, θα βγει ο αρχηγός που
θα ποιάνει το λαό μου τον Ισραήλ».

Η απάντηση αυτή τρόμαξε τον Ηρώδη ακόμα
περισσότερο, γιατί νόμιζε πως έτσι παρουσιάζου-
νταν δεύτερος βασιλέας.

Κάλεσε κρυφά τους μάγους και, αφού έμαθε
απ' αυτούς πότε ακριβώς φάνηκε το άστρο, τους
έστειλε στη Βηθλεέμ με την παραγγελία να βρουν
το παιδί, και να έλθουν να του το πουν για να πά-
γει τάχα κι εκείνος να προσκυνήσει.

Έκαναν οι μάγοι όπως τους είπε ο Ηρώδης, και

ξεκίνησαν για τη Βηθλεέμ. Κι εκεί μπροστά τους,
ήταν το άστρο που είχαν δει στην ανατολή, και
τους οδήγησε ως τον τόπο, όπου ήταν το βρέφος.
Κι εκεί στάθηκε.

Εκείνοι, καθώς τον είδαν, χάρηκαν χαρά μεγά-
λη και, φθάνοντας στο σπίτι, είδαν το παιδί με τη
Μαρία, τη μητέρα του, κι έπεσαν χάμω και το προ-
σκύνησαν. Κι άνοιξαν τους θησαυρούς τους, και
του πρόσφεραν δώρα, χρυσό και λίβανο και σμύρ-
να.

Και όταν ήλθε η ώρα να φύγουν, παρουσιάστη-
κε στ' όνειρό τους ο Θεός, και τους διέταξε να μην
ξαναγυρίσουν στον Ηρώδη· ώστε πήραν άλλο
δρόμο κι επέστρεψαν στον τόπο τους.

Μόλις έφυγαν οι Μάγοι, ένας άγγελος Κυρίου
φανερώθηκε στ' όνειρο του Ιωσήφ, και του είπε:

— Σήκω, πάρε το παιδί και τη μητέρα του, φύ-
γε στην Αίγυπτο, και μείνε κεί ώσπου να σου δώ-
σω άλλη διαταγή, γιατί έχει σκοπό ο Ηρώδης να
ζητήσει το παιδί και να το σκοτώσει.

Σηκώθηκε αμέσως ο Ιωσήφ πήρε το παιδί, και
τη μητέρα, και νύχτα έφυγε στην Αίγυπτο, όπου
έμεινε ώσπου πέθανε ο Ηρώδης.....

Σχόλια

Το κείμενο αυτό για την Γέννηση του Χριστού,
της Πηνελόπης Στ. Δέλτα, είναι απόσπασμα από το
βιβλίο της «**Η Ζωή του Χριστού**»¹ που εκδόθηκε πρώ-
τη φορά το 1925 και βρίσκεται στην 21η έκδοση
(2005).

Η Πηνελόπη Δέλτα (Αλεξάνδρεια 1874 - Αθήνα
27 Απριλίου 1941) έγραψε αυτό το έργο², το οποίο
φέρει την αφιέρωση «**Στη Μητέρα μου**», σε γλώσσα
δημοτική απαλλαγμένη από τις ακρότητες των απαρ-
χών του δημοτικιστικού κινήματος, πολύ κοντά στη
μορφή της δημοτικής που χρησιμοποιούμε σήμερα
στον γραπτό λόγο.

Στην συγγραφή του βιβλίου είχε την πολύτιμη
πνευματική συνδρομή του Μητρ. Τραπεζούντος και

μετέπειτα (1938-1941) αρ-
χιεπισκόπου
Αθηνών και πά-
σης Ελλάδος
**Χρυσανθού Φι-
λιππίδη** (Κομο-
τηνή 1881- Αθή-
να 1949), Ιεράρ-
χου με σπουδαία
θεολογική και
ευρύτερη πνευ-
ματική συγκρό-
τηση, αλλά και
υψηλού πατριωτι-
κού φρονήματος
και δράσης³, ο
οποίος στάθηκε αρωγός και συμπαράστατης σε δύ-
σκολες στιγμές της Πηνελόπης Στ. Δέλτα.

Επίσης όπως προκύπτει από την μελέτη⁴ του αρ-
χείου: Π.Σ. ΔΕΛΤΑ, η Πηνελόπη Δέλτα γνώριζε και
εκτιμούσε και θαύμαζε τον Αγαφιώτη στην καταγω-
γή, στρατιωτικό (γνωστό και ως Μαύρο Καβαλάρη)
και μετέπειτα πολιτικό και πρωθυπουργό Νικόλαο
Πλαστήρα (Μορφοβούνι 1883-Αθήνα 1953). Θεω-
ρούσε τον Νικ. Πλαστήρα ως μια ηρωική πατριωτική
μορφή, με πολιτικό ήθος, οραματισμούς και ρεαλι-
σμό στις πολιτικές του αποφάσεις. Χαρακτηριστικά
έλεγε: «**Δεν χάνεται ένας τόπος που θγάζει Πλα-
στήρες και Βενιζέλους**».

Σημ.:

1. Π.Σ. Δέλτα. Η Ζωή του Χριστού. Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ 11η έκδοση, Αθήνα 1982, σελ. 11-16
2. Η Πηνελόπη Δέλτα και ο κόσμος της, Μουσείο Μπενάκη Αθήνα 2006 σ. 22
3. Στο ίδιο, σελ. 22.
4. Βαλεντίνη Τσελίκια, Πηνελόπη Δέλτα «αφήγηση ζωής», εκδόσεις ΟΛΚΟΣ, Αθήνα σελ. 155-156.
5. Κ.Α. Παπαδόπουλος - Α.Δ. Σταμάτης «Η Δομίστα και το Έπος του '40» έκδοση Φιλοπρό-
δου Συλλόγου Δομίστας» Β' έκδοση Αθήνα 2006, σ. 29
6. Αρχείο της Π.Σ. Δέλτα Β', Νικόλαος Πλαστήρας, επιμ. Π.Α. Ζάννας ΕΡΜΗΣ, Αθήνα 1989, σελ. η' και θ'.

Κωνσταντίνος Σπ. Τσιώλης

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΠΗ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 18 Αυγούστου 2007 στη Βούλπη ημερίδα με θέμα «**Η Βούλπη στη διαδρομή της Ιστορίας**». Την οργάνωσε η Πανευρυτανική Ένωση σε συνεργασία με το Δήμο Απεραντιών, το Τοπικό Συμβούλιο Βούλπης και τους πολιτιστικούς συλλόγους Βούλπης και Λογγιτσίου.

Παραβρέθηκαν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαος, ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ και Δήμαρχος Καρπενησίου κ. Βασ. Καραμπιάς, ο αντιπρόεδρος της ΤΕΔΚ και Δήμαρχος Δήμου Δομνίστας κ. Γιάννης Σταμάτης, εκ μέρους του Νομάρχη ο Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Χρ. Αρβανίτης, ο πρόεδρος της ΛΑΡΚΟ και π. Βουλευτής Ευρυτανίας Βουλπιώτης κ. Βασίλειος Τσιπράς, οι Νομαρχιακοί σύμβουλοι κ. Όλγα Διώτη και Δημ. Κατσιάδας, οι πολιτευτές του ΠΑΣΟΚ κ. Ηλ. Καρανίκας και Κ. Μπουρμπουρή, ο αντιδήμαρχος Δ. Απεραντιών κ. Δημ. Βελαέτης και δημοτικοί σύμβουλοι. Έντονη ήταν η παρουσία των εκπροσώπων των πολιτιστικών συλλόγων. Παραβρέθηκαν η πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων κ. Β. Χαλκιά, ο πρόεδρος της Εταιρείας Ευρυτανών Επιστημόνων κ. Ι. Ζούμπος, ο πρόεδρος του Λαογραφικού Μουσείου Κέντρου Ευρυτανίας «Ο ΕΥΡΥΤΟΣ» κ. Γ. Οικονόμου, η κ. Πολυξένη Κ. Κούρεντα Φιλολόγος - Θεολόγος Δρ. Ιστορίας του Παν/μίου της Λουβάν, και η κ. Μαρία Ι. Τσούμαρη, Φιλολόγος, υπ. διδάκτωρ Μεσαιωνικής Φιλολογίας Α.Π.Θ., εκπρόσωποι των Ευρυτανών Βόρειας Ελλάδας κ. Αθανάσιος Κονδύλης και του Συλλόγου Απεραντιών κ. Οδυσσεύς Κονδύλης, ο πρόεδρος του ιδρύματος «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ» κ. Κ. Κωστόπουλος, οι πρόεδροι των συλλόγων Δομνίστας κ. Αθ. Σταμάτης, Βραγγιανών κ. Κ. Τσιώλης, Κερασχωριτών κ. Σ. Μήτσου, Συλλόγου Φίλων «Αλληλεγγύη» κ. Ν. Καρλιάμπας και Μικροχωριτών κ.

Αιμιλία Κουτσούκη. Από την διοργανώτρια Πανευρυτανική παρέστησαν ο πρόεδρος κ. Κ. Παπαδόπουλος, ο αντιπρόεδρος κ. Δ. Φαλλής, ο Γραμματέας κ. Χρ. Γιαννακόπουλος, ο ταμίας κ. Β. Σιορόκος και τα μέλη κ.κ. Κ. Φούκας και Ηλ. Λιάσκος. Μηνύματα απέστειλαν οι: π. Κων/νος Βαστάκης, Ντόρα Μπακογιάννη, Υπουργός Εξωτερικών, Κέλλυ Μπουρδάρα, τ. Υπουργός, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ντίνος Μπομποτσιάρης, Δημοτικός Σύμβουλος Καρπενησίου κ.ά. Παραβρέθηκαν πάνω από 300 άτομα από τη Βούλπη και τη γύρω περιοχή.

Η πρώτη ενότητα (10:00-12:00) με οκτώ εισηγήσεις ήταν αφιερωμένη στην «Αρχαία Ιστορία - Τουρκοκρατία». Μίλησαν οι: **Κων/νος Φούκας** με θέμα: «Η θέση της Βούλπης στον Ευρυτανικό χώρο», **Παύλος Γερονίκος**: «Η Βούλπη Ευρυτανίας στο χώρο και χρόνο», **Γεώργιος Καραγιώργος**: «Η Εφύρα και Ελλοπία. Αναζήτηση δύο πόλεων στην Αγραία», **Δημ. Φαλλής**: «Η Βούλπη και η Παλιοκατούνα ως και χωριά του τ. Δήμου Αγραίων», **Κων. Τσιώλης**: «Η σχέση και η διάθεση του Αναστασίου Γορδίου με τον ιερέα Αλέξιο από το Παλαιόκαστρο 1711-1715», **Ευάγγελος Νιαθής**: «Βουλπιώτες αγωνιστές κατά το 1821», **Αθ. Σταμάτης**: «Η Δίκη του Καραϊσκάκη και ο Κ. Βουλπιώτης». Υπήρχε στο πρόγραμμα και εισήγηση της κ. Μαρίας - Φωτεινής Παπακωνσταντίνου, Διευθύντριας ΙΔ' Εφορείας Αρχαιοτήτων Λαμίας με θέμα: «Η Ευρυτανία κατά τους προϊστορικούς χρόνους έως και την ύστερη αρχαιότητα: Το σημερινό στάδιο της αρχαιολογικής έρευνας», που δεν παρουσιάστηκε επειδή η ομιλήτρια για έκτακτη προσωπική της υπόθεση δεν παραβρέθηκε, αλλά θα συμπεριληφθεί στην έκδοση των πρακτικών της ημερίδας από την Πανευρυτανική Ένωση.

Ακολούθησε διάλειμμα και στη συνέχεια η δεύτερη ενότητα

Ο Ομότιμος Καθηγητής της Παντείου κ. Κλεομένης Κουτσούκης

(12:30-3:00) με θέμα «Τουρκοκρατία - Νεότερη Ιστορία» με τις επτά παρακάτω εισηγήσεις: **Κων. Χαράμης**: «Η μάχη της Τατάρνας και ο εκ Βούλπης ηγούμενος της Ι.Μ. Τατάρνας Κυπριανός», **Ανάργυρος - Γιάννης Μαυρομούτης**: «Βουλπιώτες μαθητές στο Κεντρικό Σχολείο Αίγινας κατά το 1830», **Κώστας Αντ. Παπαδόπουλος**: «Ο εκ Βούλπης ιερομόναχος Κυπριανός», **Κων/νος Γαλλής**: «Ο Ευρυτανός Δημήτριος Βουλπιώτης, ως κοινοβουλευτικός», **Κλεομένης Κουτσούκης**: «Ο Δημήτριος Βουλπιώτης, Βουλευτής και Υπουργός στις κυβερνήσεις Επαμεινώνδα Δεληγιώργη και Χαριλάου Τρικούπη», **Ελευθέριος Φούκας**: «Η προσφορά της Βούλπης κατά τη νεότερη ιστορία μας», **Παύλος Νταλλής**: «Εντυπωσιακά δεινά της περιοχής μας». Εκτός προγράμματος μίλησε ο κ. **Παν. Αρβανίτης** αναφέροντας προσωπι-

κά του βιώματα από τη «Βούλπη της Κατοχής». Δικαιολογημένα χαρακτηρίστηκε ως Ημερίδα «Υψηλού επιστημονικού επιπέδου».

Μετά το πέρας της ημερίδας ακολούθησε γεύμα, προσφορά του Δήμου Απεραντιών με την άψογη οργάνωση του συλλόγου Βουλπιωτών, που πρόσφερε στο διάλειμμα, αλλά και κατά τη διάρκεια της ημερίδας, καφέ - αναψυκτικά και νερό στους παρευρισκομένους που ξεπερνούσαν, όπως προαναφέρθηκε, τα τριακόσια (300) άτομα.

Η Πανευρυτανική Ένωση διένειμε στους παρευρισκομένους κατά την προσέλευσή τους φάκελο της Ημερίδας με αναμνηστικό στυλό και το βιβλίο του κ. **Παύλου Νταλλή**, «**Η Βούλπη και η Παλιοκατούνα Ευρυτανίας, Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία**», που πρόσφατα εκδόθηκε με πρωτοβουλία της.

Μετά το γεύμα, πραγματοποιήθηκε προσκυνηματική επίσκεψη στην Ι.Μ. Τατάρνας.

Πιστεύουμε και ευχόμαστε η εκ-

Άποψη από το κοινό της Ημερίδας στη Βούλπη

δήλωση αυτή να σηματοδοτήσει την αρχή για σειρά παρόμοιων εκδηλώσεων και σε άλλα χωριά του Νομού μας.

Κώστας Αντ. Παπαδόπουλος

7η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Εργασίες καθαρισμού των ερειπίων της Μονής Αγίας Παρασκευής Βραγγιανών

Το έτος 2005, στα πλαίσια του έργου επισκευής της μονής, ενταγμένου στα πλαίσια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, εκτελέστηκαν εργασίες καθαρισμού του περιβάλλοντος χώρου και περιφράξη με λιθόκτιστη βάση.

Το έργο εκτελέστηκε με την επίβλεψη του πολιτικού μηχανικού της 7ης ΕΒΑ κ. Χρήστου Τσιλιμίγκα και ιδιαίτερα οι καθαρισμοί με την επίβλεψη της υπογράφουσας.

Αποκαλύφθηκαν ορισμένοι χώροι από τα κελιά της μονής και συγκεκριμένα τμήμα της βόρειας πτέρυγας, διαστ. 12Χ13 μ. από χώρους διατεταγμένους σε σχήμα Τ. Από αυτούς οι δύο ανατολικοί μπορούν να ταυτισθούν με κελιά και οι δυτικοί με την τράπεζα και το μαγειρείο, λόγω της ύπαρξης του κτιστού φούρνου και του προκτίσματος με την ανοιχτή αποχέτευση προς βορρά. Η πτέρυγα αυτή συνεχιζόταν προς ανατολάς, εκεί όπου κτίστηκε το σύγχρονο κωδωνοστάσιο και η κλίμακα πρόσβασης.

Στη δυτική γωνία της μονής, που φαίνεται να είχε τριγωνικό σχήμα, αποκαλύφθηκε μεγάλος λιθόστρωτος χώρος 8Χ6 μ. που θα μπορούσε να ταυτισθεί με τον χώρο διδασκαλίας της σχολής των Βραγγιανών, λόγω της παράδοσης που αναφέρει ότι ο γνωστός λόγιος και ιδρυτής της σχολής Ευγένιος ο Αιτωλός δίδασκε από τον διπλανό βράχο. Ο χώρος αυτός ίσως να στέγαζε στον όροφο την κατοικία του δασκάλου του ηγουμένου, όπως είναι συνηθισμένο στους γωνιακούς πύργους των μονών. Ο γωνιακός αυτός χώρος βρισκόταν στη δυτική γωνία κάποιας πτέρυγας της μονής, από την οποία τον απομόνωσε ο βράχος. Ο χώρος αυτός χωριζόταν από τη βόρεια πτέρυγα με

λιθόστρωτο διάδρομο.

Σύμφωνα με την παράδοση που ακούσαμε επί τόπου, η μονή είχε και άλλη πτέρυγα στα νότια, όπου και η είσοδος, αλλά τα κτίρια αυτά κατέρρευσαν από υποχώρηση των χωμάτων. Από αυτά δεν εντοπίσαμε ίχνη. Η σχολή λειτουργούσε μέχρι την επανάσταση του 1821 και μετά άρχισε η σταδιακή καταστροφή των κτιρίων λόγω εγκατάλειψης. Ο νεώτερος αυλόγυρος, έξω από την δυτική είσοδο του καθολικού, κατασκευάστηκε, σύμφωνα με τις πληροφορίες που συγκεντρώσαμε, από τον Γεώργιο Αργυρίου του Αργύρη την περίοδο 1912-15 με λιθολόγηση των ερειπίων της μονής.

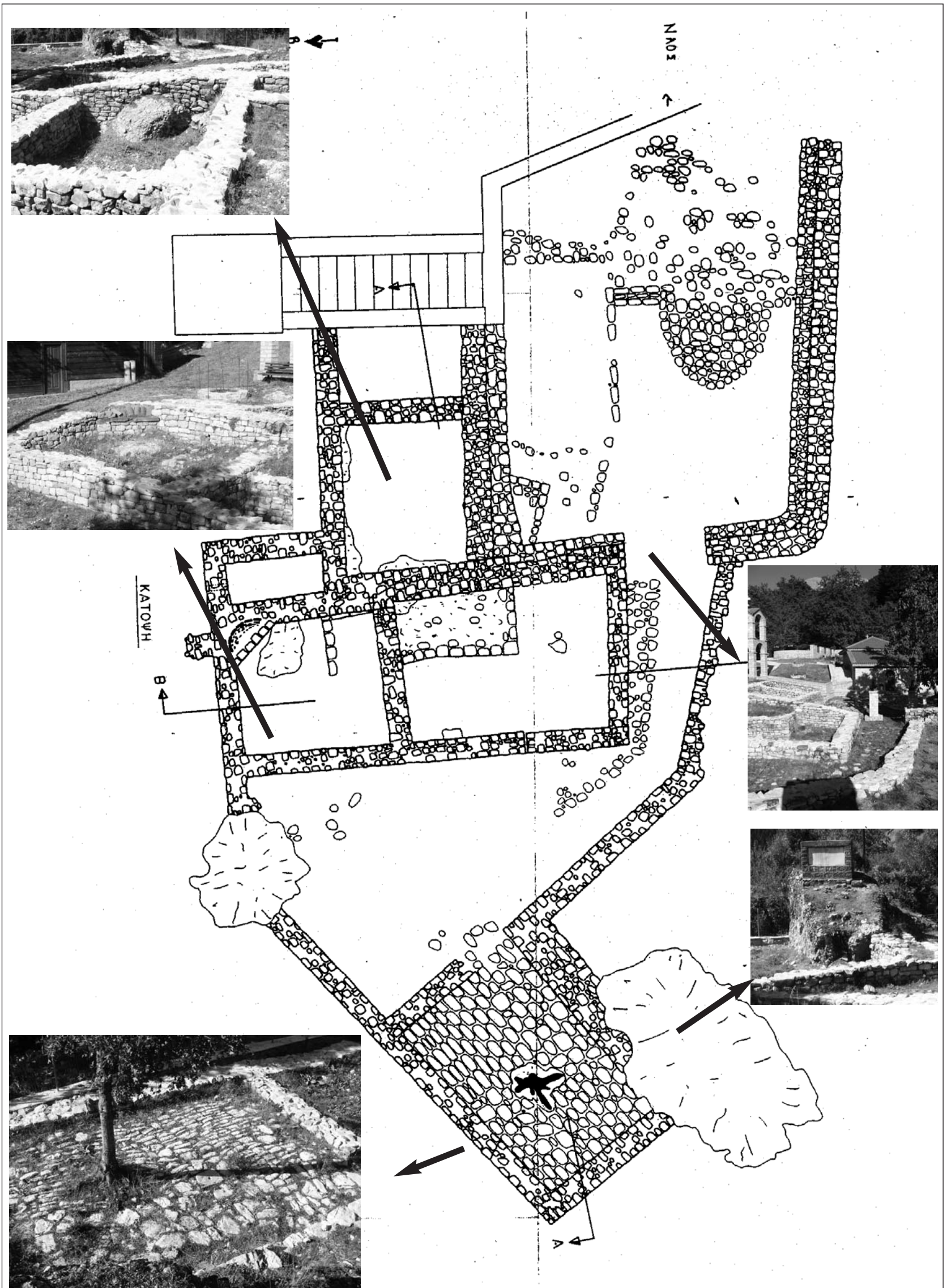
Όπως φαίνεται, τα ερείπια που βρέθηκαν στη σύνορτη έρευνα της υπηρεσίας μας είναι πενιχρά και δεν βοηθούν στην αποκατάσταση της μεγάλης Σχολής των Βραγγιανών. Οι τοίχοι, που διατηρούνται σε πολύ μικρό ύψος, είναι κτισμένοι με ντόπια πέτρα χωρίς συνδετικό κονίαμα και τα λιγοστά κινητά ευρήματα (λίγα κεραμικά και μεταλλικά αντικείμενα) δεν βοηθούν στη χρονολόγηση αλλά φαίνεται ότι ανήκουν στην περίοδο της όψιμης Τουρκοκρατίας (18ος-19ος αι.), σύμφωνα και με τα ιστορικά στοιχεία.

Στα ερείπια πραγματοποιήθηκαν στερεωτικές εργασίες το 2006, ενώ ο νεώτερος αυλόγυρος αφαιρέθηκε για την ανάδειξη του χώρου.

Σταυρούλα Σδρόλια Αρχαιολόγος

Βλέπε σχέδιο και εικόνες σελ. 5

ΟΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Συνέχεια από την 1η σελ.

του σταυρού, αλλά και των δοκούντων φίλων». Προφανώς θα εξέθετον προφορικώς το πρόβλημά των.

Ο Ιερομόναχος Διδάσκαλος Ευγένιος εξαιτείται από τον μαθητήν του Μητροπολίτην Διονύσιον, όπως εν τη σοφία του ακούση με ευμένειαν όσα «δια ζώσης» θα εκθέσουν οι βαλλόμενοι και κατά δύναμιν «ας θεραπεύση τα κακώς έχοντα», τα περαιτέρω επαφιέμενος εις «την παντοδύναμον και ουρανίαν Τριάδα».

Σημειούται ενταύθα ότι ο Όσιος Ευγένιος επεδείκνυε δια βίου ιδιαίτερον στοργήν και μέριμναν προς την Ιεράν Μονήν Τατάρνης και τους εν αυτή ασκουμένους πατέρας, μετά της οποίας και συναισθηματικώς συνεδέετο, καθ' ότι εν αυτή το 1616 εχειροτονήθη διάκονος.

Η επιστολή έχει ως ακολούθως:

Βραβιανὰ 10 Αὐγ. 1665 ➔ Διονύσιος Λαρίσης

Πανιερώτατε δέσποτα, εὐδοῦ ἐν τοῖς καταθυμίαις μεθ' ὧν φιλεῖς.

Ἰδοὺ ὁποῦ ἔρχεται εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν τιμίων ποδῶν τῆς πανιερότητος καὶ ὁ παρῶν οὗτος ἱερομόναχος κυρ Δωρόθεος μετ' ὃν ὑποχείριόν του ἱερομόναχον καὶ αὐτὸν Δωρόθεον λέγω, περὶ οὗ καὶ προλαβόντως τῆς ἔγγραφῃ πῶς ἤλθε κοντὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν κακὴν ὑλακὴν τοῦ δεινοῦ Κερβέρου. Αὐτοὶ γοῦν οἱ δύο ὅλοι εἰσὶ τοῦ μοναστηρίου τῆς Τατάρνης καὶ ποτὲ μὲν γοῦν γίνονται ἡγούμενοι, ποτὲ δὲ καὶ ἐφημέριοι καὶ γέροντες καὶ ζευγηλάται, ἔστιν ὅτε καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας, ὡσάν ἐκεῖνο τὸ οὐράνιον μάννα, ὁποῦ κατὰ χρεῖαν ἑνὸς ἐκάστου καὶ ἡ πλιότης ἐκεῖνου ἀναλόγως ἐμερίζετο. Τοιοῦτόν τι εἰργάσατο, φεῦ, ἡ κακὴ φορὰ τῶν ἀτάκτων τούτων καιρῶν ἢ νὰ εἰπῶ τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων παρ' ἡμῶν δεινῶν τὰ ἐπέκεινα συγγνώμης. Συμπάσχουσιν ὅμως καὶ οἱ ταλαίπωροι τοῦτοι ὑπὸ τῶν κοινῶν ρευμάτων τῆς ἀτύχου καὶ χαλεπωτάτης τύχης, ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ καὶ χειρότερα, ἂν εἶναι, κακὰ μᾶλλον καὶ ἤττον εἰς τὸν κόσμον. Συμπεριφέρονται γοῦν βέβαια μετὰ τὰ κοινὰ τυχηρὰ καὶ μὴ βουλόμενοι κακο<u>χ</u>οῦνται μάλιστα ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν δοκούντων φίλων, πολλῶ πλέον ὑπὸ τῶν προϋσταμένων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐξουσιαζόντων ἀλόγως οἷς κρίμασιν οἶδεν ὁ τῶν ὄλων θεός. Θέλει ἀκούσει ἡ σοφὴ σου περὶ τὰ τοιαῦτα ψυχὴ διὰ ζώσης φωνῆς δι' αὐτῶν τὰ κατ' αὐτοὺς καί, ἐπειδὴ ἐπέμφθη ὑπὸ θεοῦ πρυτανὶς καὶ διοικητῆς τῶν πραγμάτων, ἄς βασανίσῃ ποικιλοτρόπως τὰ πάθη τῶν ἀρρώστων καὶ ἄς θεραπεύσῃ ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῇ τὰ θεραπείας δεόμενα, τὰ δὲ ὑπὲρ τὴν οἰκείαν δύναμιν ὄντα καὶ δυσιάτως έχοντα ἢ παντοδύναμος καὶ οὐράνιος τῆς παντοδυναμίου Τριάδος χάρις θέλει τὰ θεραπεύσει κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς ἡμῶν πίστεως δυνατὰ τὰ ἀνθρώποις ἀδύνατα καθιστώσα.

Ἐκ Βραβιανῶν ἀχξε' Αὐγούστου κ.

Εὐγένιος δούλος τῆς.

Τῶ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ Λαρίσης κυρίῳ Διονυσίῳ πανευλαβῶς ἐγγχειρισθείη ὅπου ἂν τύχη.

Σχόλια

εὐδοῦ ἐν τοῖς καταθυμίαις = εἶθε νὰ ευδώνωνται τὰ ἔργα σου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σου.

φιλῶ = ἀγαπῶ, μεθ' ὧν φιλεῖς = μαζί με ἐκείνους που ἀγαπᾶς.

ἔρχεται εἰς ὑποταγὴν ... τῆς σῆς πανιερότητος = Ἡ ἐννοία εἰς ἐλευθέραν ἀπόδοσιν = ἔρχεται νὰ σε παρακαλέσῃ με ὅλον τον προσήκοντα σεβασμὸν ὡς ὑποτακτικὸς σου.

Ἡ ἐκφρασις ἀνάγει εἰς ἀρχαίαν ἐλληνικὴν συνήθειαν, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παρακαλοῦντες (ικέται), κλίνοντες γόνου ἠγγίζαν τους πόδας ἐκείνων, προς τους ὁποίους ἀπηθύνοντο διὰ νὰ ζητήσουν προστασίαν ἢ βοήθειαν.

ὑποχείριος = ὁ ὑποταγμένος, ὁ ὑποτακτικὸς (κατὰ τὴν μοναστικὴν τάξιν).

περὶ οὗ καὶ προλαβόντως τῆς ἔγγραφῃ = περὶ τοῦ ὁποίου καὶ προηγουμένως ἔγραψα (εἰς τὴν Σεβασμιότητά σας).

Κερβέρος = πολυκέφαλος φοβερός σκύλος, φύλαξ του Ἄδου.

δεινός = φοβερός, ἀγριος, ἐπικίνδυνος.

ὑλακὴ = κραυγὴ σκύλου, γάβγισμα.

ἤλθε κοντὰ... Κερβέρου = ἤλθε κοντὰ, ὥστε νὰ ἀκούσῃ το κακὸν γάβγισμα του φοβεροῦ Κερβέρου. Μεταφορικῶς: ἐκινδύνευσε νὰ ἀποθάνῃ, ἐπλησίασε τὴν πόρτα του Ἄδου, ἐφθασε εἰς τὰ πρόθυρα του θανάτου.

οἱ δύο εἰσὶν ὅλοι τοῦ μοναστηρίου = εἶναι οἱ μόνοι που υπηρετοῦν εἰς το

μοναστήρι, οἱ δύο αποτελοῦν τὴν ἀδελφότητα.

καὶ ποτὲ μὲν γοῦν γίνονται ἡγούμενοι... ὑπηρεσίας = Δηλαδή μὴ υπάρχοντων ἄλλων μοναχῶν οἱ δύο ἐκτελοῦν ὅλας τὰς υπηρεσίας, διοικητικὰς, πνευματικὰς καὶ χειρωνακτικὰς, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Μοναστηρίου. Ἡ πληροφορία εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς καταστάσεως τῆς Μονῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

ἡγούμενος = ὁ προϊστάμενος ἀνδρικής Μονῆς.

ἐφημέριος = ὁ ἱερεὺς, ὁ διορισθεὶς ὑπὸ Ἐπισκόπου εἰς ἐνορίαν, ὁ τελῶν τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὴν Μονήν.

γέροντας = ἄτομον προχωρημένης ἡλικίας, σεβάσμιος, πνευματικὸς πατέρας, καθοδηγητῆς μοναχῶν.

ζευγηλάτης = ζευγολάτης, γεωργός, ὁδηγὸν το ζευγάρι κατὰ τὴν ἀροσίαν.

οὐράνιον μάννα = τροφή, τὴν ὁποίαν ἐπέμπευ, κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὁ Θεὸς προς τους περιπλανώμενους εἰς τὴν ἐρήμον τοῦ Σινὰ Εβραῖους. Το μάννα παρουσιάζετο κατὰ τὴν πρωτῶν, προ τῆς ανατολῆς τοῦ ἡλίου, ἐν εἶδει λευκοῦ σπόρου ἢ παγωμένης δρόσου. Εἶχε γλυκίζουσαν γεύσιν καὶ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήται, εἴτε εἰς τὴν φυσικὴν του κατάστασιν εἴτε βραζόμενον, ἐντὸς τῆς ἡμέρας, διότι δοτηρούμενον ἀπεσυντίθετο. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐτράφησαν με τὸ μάννα ἐπὶ σαράντα ἔτη.

χρεία = ἀνάγκη.

πιότης = ἡ παχύτης, τὸ πάχος, τὸ λίπος, ἡ ποιότης τοῦ μάννα, ἡ θρεπτικὴ του δύναμις.

μερίζομαι = μοιράζομαι. Ἡ ἐννοία τῆς παρομοιώσεως: Ὅπως τὸ οὐράνιον μάννα, ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης, ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς τροφή εἰς τὴν φυσικὴν του κατάστασιν ἢ βρασμένον, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ δύο ἱερομόναχοι, λόγω ἐλλείψεως ἄλλων μοναχῶν, ἐκτελοῦσαν ὅλας τὰς ἐργασίας διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Μονῆς, γινόμενοι ἡγούμενοι, ἐφημέριοι, γέροντες, ζευγηλάται, κατὰ περίστασιν καὶ χρεῖαν.

ἄτακτοι καιροὶ = ἡ ἀνώμαλος κατάστασις (συνεπεία τῆς δουλείας).

τὰ πεπραγμένα παρ' ἡμῶν δεινὰ = αἱ συμφοραὶ, τὰς ὁποίας ἔχομεν προκαλέσει οἱ ἴδιοι.

ἐπέκεινα = πέρα ἀπὸ (ωρισμένον τόπον, χρόνον, ποσόν), ἐπέκεινα συγγνώμης = (σφάλματα) πέρα ἀπὸ κάθε συγγνώμην, τόσον σοβαρὰ, που δὲν ἐπιδέχονται συγγνώμην, δὲν συγχωροῦνται.

τὰ κοινὰ ρεύματα ... τύχης = αἱ κοιναὶ (δι' ὅλους) συμφοραὶ τῆς βαρυστάτης (κοινῆς) δυστυχίας (ἐκ τῆς τουρκικῆς τυραννίας).

κακὰ μᾶλλον ἢ ἤττον εἰς τὸν κόσμον = συμφοραὶ, που υπάρχουν περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον εἰς ὅλον τον κόσμον.

συμπεριφέρονται γοῦν βέβαια μετὰ τὰ κοινὰ τυχηρὰ = κινούνται ἀσφαλῶς μαζί με ὅλους, συμμετέχουν εἰς τὰ κοινὰ δυστυχήματα, υφίστανται μαζί με ὅλους τὰς δυστυχίας.

μὴ βουλόμενοι = καὶ ὅταν δὲν θέλουν, θέλοντες καὶ μὴ.

κακο<u>χ</u>οῦνται = υφίστανται, υπομένουν κακοτυχίας.

ἐχθροὶ τοῦ σταυροῦ = οἱ ἀλλόθρησκοι, οἱ πολέμιοι τοῦ σταυροῦ, τῆς θρησκείας.

ὑπὸ τῶν δοκούντων εἶναι φίλων = ἀπὸ ἐκείνους που θεωροῦνται φίλοι.

οἱ προϊστάμενοι τοῦ χριστιανισμοῦ = οἱ ἐκκλησιαστικῶς προϊστάμενοι. οἱ ἐξουσιαζόντες ἀλόγως = οἱ ἀσκούντες ἐξουσίαν, χωρὶς νὰ ἐφαρμόζουν τὴν λογικὴν καὶ τὸ δίκαιον.

οἷς κρίμασιν οἶδεν ὁ τῶν ἄλλων Θεός = τὰ κρίματα (τὰ σφάλματα) τῶν ὁποίων γνωρίζει ὁ ἐξουσιαζων τὰ πάντα θεός (καὶ συνεπῶς ας τους κρίνῃ Ἐκεῖνος).

ἡ σοφὴ σου περὶ τὰ τοιαῦτα ψυχὴ = ἡ ψυχὴ σου που ἔχει σοφίαν (καὶ πείραν) σχετικῶς με τὰ ζητήματα αὐτά.

διὰ ζώσης φωνῆς = (θα σου εκθέσουν τὰ προβλήματά των) με ζωντανὴ φωνή, προφορικῶς.

τὰ κατ' αὐτοὺς = ὅσα τους ἀφοροῦν, τους ἀπασχολοῦν.

ἐπειδὴ ἐπέμφθη ... τῶν πραγμάτων = ἐπειδὴ ἐστάλη (ωρίσθη) ἀπὸ τον θεόν ὡς προϊστάμενος καὶ κυβερνήτης.

ἄς βασανίσῃ ... δεόμενοι = ας ἐξετάσῃ με προσοχὴν (λεπτομερῶς) καὶ ἀπὸ κάθε πλευρᾶν τὰ αἰτία του κακοῦ καὶ ας θεραπεύσῃ (ας τὰ διευθετήσῃ) ὅσον ἐξαρτάται ἀπὸ αὐτόν (τον Μητροπολίτην) ὅσα ἐπιδέχονται θεραπείαν (τακτοποίησιν, διευθέτησιν).

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ὁ Όσιος Ευγένιος ἀπευθυνόμενος προς τον Μητροπολίτην (ἔστω καὶ μαθητήν του) χρησιμοποιεῖ ἀπὸ σεβασμὸν προς τὸ ἀξιωματὸν τρίτον πρόσωπον («θέλει ἀκούσει», «ἄς βασανίσῃ», «ἄς θεραπεύσῃ»).

τὰ ὑπὲρ τὴν οἰκείαν δύναμιν ὄντα = ὅσα υπερβαίνουν τὰς δυνάμεις του. καὶ δυστόκως έχοντα = καὶ εἶναι δυσκόλως ἀντιμετωπίσιμα.

ἢ παντοδύναμος καὶ οὐράνιος ... καθιστώσα = θα τὰ θεραπεύσῃ (θα ἀντιμετωπίσῃ) ἢ παντοδύναμος οὐρανία Ἁγία Τριάς ἀνάλογα με τὴν πίστιν μας, ἡ ὁποία καθιστὰ δυνατὰ τὰ ἀδύνατα εἰς τους ἀνθρώπους, (δηλ. «τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ εἰσὶν»).

Περιλήψεις από τη λαμπρή επιτυχία του επιστημονικού συνεδρίου, στο Καρπενήσι 12-15/7-07

Κλεομένης Σπ. Κουτσούκης

Ο Αμερικανός περιηγητής Perdikaaris προερχόμενος από Μεσολόγγι και Αγρίνιο θα καταλύσει στον Προυσό και το Μοναστήρι. Εντυπωσιάζεται από τους πύργους του Καραϊσκάκη. Στη διαδρομή του προς το Καρπενήσι μνημονεύει τοποθεσίες και χωριά. Σταματά στο Κεφαλόβρυσο, όπου περιεργάζεται τα υπολείμματα του στρατοπέδου, όπου έπεσε πριν λίγα χρόνια ο Μ. Μπότσαρης. Διασώζει μνήμες αγωνιστών, που ζουν ακόμη και του αφηγούνται τα τραγικά περιστατικά του θανάτου του Μ. Μπότσαρη.

Αντίθετα, ο Γάλλος περιηγητής Bachon ακολουθώντας τη διαδρομή Καρπενήσι - Μπρουσός, δίνει ειδικές εικόνες από τοπία και περιγράφει με λεπτομέρειες σκηνές απ' την ποιμενική και αγροτική ζωή της περιοχής. Σταματά σε χωριά και μιλά με τους ανθρώπους. Εντυπωσιάζεται από τη φιλοξενία του ηγουμένου και των μοναχών της Ι. Μ. Προυσού. Σκύβει με ενδιαφέρον και καταγράφει βιβλία και κειμήλια που σώζονταν στη Βιβλιοθήκη του Μοναστηριού.

**Ιωάννης Μάκκας - Κώστας Παπαδόπουλος
Η Ευρυτανία μέσα στα Αναγνωστικά βιβλία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.**

Τα πρώτα αλφαριθμητικά - αναγνωστικά που χρησιμοποιήθηκαν κατά τους μετεπαναστατικούς και μετέπειτα χρόνους στη χώρα μας και οι σπουδαιότεροι σταθμοί της.

1. Οι Ευρυτάνες Λογοτέχνες: α) **Ζαχαρίας Παπαντωνίου** και τα «Ψηλά Βουνά» του, ως αναγνωστικό στο Δημοτικό Σχολείο και άλλα κείμενά του σε άλλα Αναγνωστικά βιβλία. β) **Στέφανος Γρανίτσας** και ο ζωντανός λόγος των «Άγριων και των ημερών του βουνού και του λόγγου» μέσα στις σελίδες των Αναγνωστικών Βιβλίων.

2. Διάσπαρτα ενδεικτικά κείμενα διαφόρων συγγραφέων, που αναφέρονται στην Ευρυτανία, όπως «Αγρινοζωή» στο Αναγνωστικό «Ο Καλός Σπορέας» (1927), «Η πέστροφα» στο Αναγνωστικό «Αναγέννησις» (1929), «Η σπηλιά του Κασαντώνη» στο Αναγνωστικό Καθαρευούσης Στ' Δημοτικού (1932), «Ανά τα χωριά της Ευρυτανίας» στο Αναγνωστικό Καθαρευούσης Στ' Δημοτικού (1933), «Το αγριομελίσιον» στο «Πάτρια» Αναγνωστικών Στ' Δημοτικού (1934) και πολλά άλλα.

Τέλος, γίνεται αναφορά και στο Αναγνωστικό Ε' και ΣΤ' Δημοτικού «Ελεύ-

θερη Ελλάδα» που κυκλοφόρησε στην Ευρυτανία κατά τη διάρκεια της Κατοχής, καθώς και στο όμοίό του (Γ-Δ' τάξεως) με τον τίτλο «Τ' αετόπουλα».

Ιωάννης Καρυδάς

Οι Άγιοι Λόγιοι στην Ευρυτανία τον 17ο αι. και οι Ελληνικές Σχολές σε Καρπενήσι και Άγραφα.

Η εργασία αυτή προσπαθεί, αρχικά να αναδείξει την ίδρυση και λειτουργία στην Ευρυτανία, το Καρπενήσι και τα Άγραφα, τον 17ο και 18ο αιώνα, ιδιαίτερα σημαντικών σχολών. Η προσέγγιση της έρευνας μπορεί να ενταχθεί σε μια ευρύτερη δομολειτουργική θεωρία των κοινωνικών συστημάτων / οργανώσεων, ιδιαίτερα όπως αυτή παρουσιάζεται στη σύγχρονη ευρωπαϊκή σκέψη.

Η εμπορική άνθηση της Ευρυτανίας του 17ου και 18ου αι. συνδέεται με την ίδρυση των σχολών και την μορφωτική άνοδο, αλλά και με τα τότε επικοινωνιακά και θρησκευτικά δίκτυα και τις πολιτιστικές τους επιδράσεις.

Σαν πρωτογενείς πηγές μελέτης, σε αυτή την έρευνα, χρησιμοποιήθηκαν οι περιγραφές - οδοιπορικά των ξένων περιηγητών Εβλιά Τσελεμπί και W.M. Leake, αλλά και τμήματα από επιστολές του Αγίου Ευγένιου Γιαννούλη, καθώς και ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο.

Η έρευνα καταδεικνύει τη στενή διασύνδεση και αλληλεπίδραση των ελληνικών κοινοτήτων με τους άγιους - λόγιους και τις ελληνικές σχολές που ιδρύουν, τουλάχιστον στην περίπτωση του Καρπενησιού και των Αγράφων τον 17ου αιώνα.

**Παναγιώτης Σαλαγιάννης
Αντώνιος ο εκ Τροβάτου**

Πρόκειται για ένα φωτισμένο δάσκαλο του Γένους που κατάγεται από το Τροβάτο, έζησε στο χωριό τούτο και έδρασε γενικά στην περιοχή των Αγράφων. Δεν έχουμε επαρκή στοιχεία για τη δράση του. Εν τούτοις μπορούμε να δώσουμε τα κύρια στοιχεία της. Υπήρξε ο πρώτος αξιόλογος διδάσκαλος του Ευγένιου Γιαννούλη του Αιτωλού, όπως αναφέρει ο Αν. Γόρδιος, μαθητής του Ευαγ. Γιαννούλη και συνεχιστής του έργου του.

Ο Αντώνιος ήταν ο πρώτος μοναχός και οικιστής της μονής της Παναγίας (Κοίμησις της Θεοτόκου) Τροβάτου. Εκεί ήρθε περί το 1612 ο Ευγένιος Γιαννούλης. Ο άγιος Αντώνιος είχε λάβει μεγάλη μόρφωση, κατά πάσα πιθανότητα στην Κωνσταντινούπολη. Τη μονή ίδρυσε λίγο πριν το 1600 (πιθανώς στη δεκαετία 1590-1600) και εκεί λειτούργησε το πρώτο δημοτικό σχολείο Τροβάτου. Κοντά στον Αντώνιο έμεινε ο Γιαννούλης για μακρό χρονικό διάστημα. Με δαπάνη και συνδρομή του αγιογραφήθηκε η μονή της Παναγίας με αγιογράφο τον Ιωάννου. Ίσως απέθανε μετά το 1650.

ΑΓΡΑΦΑ, ΕΤΟΣ 1454/5 μ.Χ.**

Γράφει: ο Ανάργυρος - Γιάννης Δ. Μαυρομήτης

Συνέχεια από την 1η σελ.

	6540	
Συνολικά		
Νοικοκυριά	327	
Ανύπαντροι	60	
Χήρες	5	
Τελικά		7445

Χωριό Παραμερίτα (PARAMIRIT), ανήκει στα Άγραφα (στο κέντρο), έξω από το φορολογικό κατάλογο (κατάστιχο).

408α Σιτάρι	13 κοιλιά, επί 8	σύνολο άσπρα	104
Κριθάρι κ.ά. διάφορα	12 » επί 5 » »		60
Δεκάτη στα αμπέλια	»		130
Δεκάτη στα κουκούλια	»		10
Δεκάτη στα καρύδια	»		10
Φόρος για μύλους	2		20
Προσωπικός φόρος			2066
Συνολικά			
Νοικοκυριά	103		
Ανύπαντροι	28		
Χήρες	1	»	2400

Χωριό Μίρεση (MIRISI), υπάγεται στα Άγραφα, έξω στο φορολ. Κατάλογο

Σιτάρι	2 κοιλιά, επί 8, σύνολο, άσπρα	16
Προσωπικός φόρος	»	40
Συνολικά		
Νοικοκυριά	2	
Τελικά	»	56

Χωριό Στύλος (Μαράθου) (ISTILU), έξω από το φορολ. Κατάλογο.

Σιτάρι	8 κοιλιά, επί 8, σύνολο, άσπρα	64
Κριθάρι κ.ά. διάφορα,	8 κοιλιά, επί 5, σύνολο, άσπρα	40
Δεκάτη στα καρύδια		10
Φόρος μύλου	1	»
		10

Προσωπικός φόρος		320
Συνολικά		
Νοικοκυριά	16	
Τελικά	»	444
Χωριό Βελιστόνι (VILIZDONI).		
Σιτάρι	20 κοιλιά, επί 8, σύνολο, άσπρα	160
Κριθάρι	20 κοιλιά επί 5, σύνολο, άσπρα	100
Δεκάτη στα αμπέλια	»	100
Δεκάτη στα κουκούλια	»	20
Δεκάτη στα καρύδια	»	20
Δεκάτη στα μελίσινα	»	30
Φόρος στους μύλους	2	»
Προσωπικός φόρος	»	20
Νοικοκυριά	102	2040
Χήρες	5	
Τελικά	»	2490
Χωριό Πενιανά (PANYANA)		
Σιτάρι	90 κοιλιά, επί 8 σύνολο, άσπρα,	720
Κριθάρι	90 κοιλιά επί 5, σύνολο, άσπρα	450
Δεκάτη στα αμπέλια	»	200
Δεκάτη στα κουκούλια	»	15
Δεκάτη στα μελίσινα	»	40
Δεκάτη στα καρύδια	»	20
Φόρος για μύλους	2	»
Προσωπικός φόρος	»	20
Συνολικά		5130
Νοικοκυριά	255	
Ανύπαντροι	27	
Χήρες	5	
Τελικά	»	6595

** Απ' το περιοδικό ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ τ. 21, 22

Πρώτα τα Άγραφα στο «ΠΙΝΔΟΣ»*

Πρόταση επτά έργων καταθέτει ο Δήμος προς έγκριση και χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα «ΠΙΝΔΟΣ», ύψους 10 εκατ. ευρώ, αρχίζει να παίρνει μορφή και στην Ευρυτανία, μετά την κατάθεση ομάδας επτά έργων από το Δήμο Αγράφων προς έγκριση από τη Νομαρχία Ευρυτανίας που υλοποιεί το πρόγραμμα.

Λεφτά από παντού αλιεύει ο Δήμαρχος Αγράφων και το Δημοτικό Συμβούλιο, και αυτό αποδεικνύεται συχνά. Μετά από τις επιτυχημένες και τελικά καρποφόρες προσπάθειες του Νομάρχη Ευρυτανίας, κ. Κώστα Κοντογεώργου, σχετικά με την ένταξη του νομού μας στο Πρόγραμμα «ΠΙΝΔΟΣ», το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αγράφων συνεδρίασε στις 13 Αυγούστου 2007 και αποφάσισε την πρόταση επτά έργων κατά σειρά προτεραιότητας, προκειμένου να κατατεθούν οι προτάσεις αυτές στη Νομαρχία Ευρυτανίας, ώστε να τύχουν έγκρισης και να χρηματοδοτηθούν από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν τα περισσότερα μέλη του Συμβουλίου. Συγκεκριμένα το Συμβούλιο απαρτίστηκε από τους εξής: Ευθύμιο Μιχόπουλο, Πέτρο Παρθένη, Δημήτριο Τσιρογιάννη, Κων/νο Γαντζούδη, Βασίλειο Τσώλη, Δημήτριο Χαλιμούρδα, Ευάγγελο Κατσιφό, Θεοφάνη Λόζο, Θεοδόσιο Αργυρίου, Θεόδωρο Μπαμπαλή και Βασίλειο Κολοκώσιο. Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν επίσης και οι: Γεώργιος Ιωάννου, Θωμάς Σαγρή, Λάμπρος Ντάλλης, Ευάγγελος Γούλας, Βασίλης Κωστικός και οι Πρόεδροι των Τ.Σ. Τροβάτου, Βραγγιανών και Τριδένδρου αντίστοιχα.

Ο Δήμαρχος Αγράφων, κ. Χρήστος Μπούρας, αναφερόμενος στο νομάρχη Ευρυτανίας κ. Κώστα Κοντογεώργου, μεταξύ των άλλων ανέφερε και τα εξής: «Θεωρώ σκόπιμο ότι και εμείς ως Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αγράφων πρέπει να εκφράσουμε την ικανοποίηση και να απονεύουμε τα εύσημα στον νομάρχη Ευρυτανίας κ. Κ. Κοντογεώργου, για την ενέργειά του αυτή και τους εν γένει χειρισμούς του και τις επαφές του, προκειμένου να ενταχθεί ο νομός Ευρυτανίας στο Πρόγραμμα Πίνδος, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι ο Δήμος Αγράφων έπαιξε σημαντικό ρόλο και είχε καθοριστική σημασία, λόγω του ονόματος και της γεωγραφικής του θέσης, προκειμένου να ενταχθεί ο νομός Ευρυτανίας στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα».

Στην συνέχεια αναφέρθηκε στο πρόγραμμα Πίνδος και συγκεκριμένα τόνισε τα προβλήματα του δήμου Αγράφων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση και σημασία στα προβλήματα που αφορούν στο οδικό δίκτυο και ειδικότερα στην διασύνδεση του δήμου Αγράφων με τις όμορες περιοχές της Θεσσαλίας.

Τα έργα κατά προτεραιότητα:

1. Δρόμος Τροβάτο - Πετρίλο
2. Συνέχιση δρόμου Έλατος - Βραγγιανά
3. Δρόμος Βαρβαριάδα - Μάραθος
4. Δρόμος Άγραφα - Αγ. Κυριακή
5. Δρόμος Τριδένδρου
6. Δρόμος Επιनिανά - Φτέρη - Κρεβάτια
7. Αναπλάσεις Δημοτικών Διαμερισμάτων Δήμου

*Από Ευρυτανικά Νέα, Τετάρτη 10 Οκτωβρίου 2007

Κτηνοτροφικοί οικισμοί των Βραγγιανών

Έλατος - Καρυά - Κριθάρια - Ξοδιάσελο-Γούβα- Μπορμποτσιλιά

Του Χριστόφορου Δ. Αλεξάκη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Στη Μπορμποτσιλιά ξεκαλοκαίριαζαν παλιότερα οι Αλεξάιοι, Σπύρος και Καραμήτσιοι. Οι Αλεξάιοι ήταν χωριάτες με αρχοντικά σπίτια στα Βραγγιανά μα και πολύ μεγάλη κτηματική περιουσία, για τα μέτρα του χωριού μας βέβαια. Από παλιά ασχολήθηκαν με την κτηνοτροφία και ακολούθησαν τη σειρά των βλάχων σαρακατσιάνων. Ο Σπύρος Αλεξάκης που παντρεύτηκε κόρη των Μποταίων, αναδείχθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα σε μεγαλοτσέλιγγα. Μάλιστα ήταν ένας απ' τους τέσσερες στην περιοχή μας (Μαλαμούλης, Ακρίβος, Μποτός), που κατείχε τον τίτλο του «Εκατομμυριούχου», τίτλος που άνοιγε όλες τις πόρτες για τις συναλλαγές. Μετά το 50 ανέβηκαν για λίγο οι απόγονοι του Καραμήτσιου Αλεξάκη και σήμερα ανεβαίνουν οι Κασωνάιοι.

Στο Ξοδιάσελο - Γούβα, ανέβαιναν τα καλοκαίρια, άλλοι Αλεξάιοι, ο Αριστείδης, ο Κολιός και ο Κωστούλας. Οι τελευταίοι που ανέβαιναν στο Ξοδιάσελο μέχρι το 1970 περίπου ήταν ο Κωστούλας Αλεξάκης και τα παιδιά του. Η Γούβα ήταν η καλοκαιρινή διαμονή των κτηνοτρόφων, Ηλία Παρθένη και του Επισκόπου ή Ντούλα. Σήμερα στη Γούβα ανεβαίνει ο Φίλιππος Χαλιμούρδας.

Στα Κριθάρια ξεκαλοκαίριαζαν μέχρι το 1955 οι οικογένειες των Μαλαμαίων, οι μεγαλύτερες κτηνοτροφικές οικογένειες όλης της περιοχής, με τους τσομπαναραίους τους. Επίσης ανέβαινε η οικογένεια του Δούλου και μέχρι το 1940 οι οικογένειες των Χαλβατζαίων.

Στον Έλατο ανέβαιναν οι Ακριβαίοι ή Ακριβάκηδες η δεύτερη μεγαλύτερη οικογένεια τσελιγκάδων της περιοχής, με τους σμίχτες και τους τζομπαναραίους τους, μέχρι τον πόλεμο του 40. Μετά κατοίκησαν μόνιμα πλέον στα Ούγγρα Θηβών όπου είχαν αγοράσει κτήματα. Την ίδια επο-

χή στον Έλατο ανέβαιναν οι Ζαρογιανναίοι, που δεν ξανανέβηκαν μετά το 40. Γύρω στην περίοδο του πολέμου, κατοίκησαν στον Έλατο ο Γώγος Αλεξάκης, ο Πετρούλας Αλεξάκης και ο Κραβαρίτης. Μετά το 1950 εγκατέλειψαν ο Κολιός Αλεξάκης. Σήμερα στον Έλατο ανεβαίνουν πολλοί απόγονοι των Αλεξαίων και ο Κραβαρίτης.

Στην Καρυά που αποτελούσε το μεγαλύτερο κτηνοτροφικό οικισμό πριν τον πόλεμο του 40, ανέβαιναν τα καλοκαίρια οι οικογένειες των Μποταίων, των Κορκαίων και των Δραπιτσαίων. Ο Γιάννης Μποτός (οι Σαρακατσιανίοι, σ. 119-120), λέει ότι μέχρι το 1930 έβγαιναν στην Καρυά 16 πολυμελείς οικογένειες. Τρεις οικογένειες Μποταίων, έξι Δραπιτσαίων και επτά Κορκαίων. Σήμερα βγαίνουν ελάχιστοι και χωρίς ζώα.

Οι κτηνοτροφικοί οικισμοί αποτέλεσαν σημαντικό σταθμό στην οικονομική ζωή της περιοχής. Ανέβαιναν πιο εύκολα πλέον οι έμποροι για ν' αγοράσουν ζώα, μαλλιά και άλλα κτηνοτροφικά προϊόντα.

Ανάμεσα στα μέλη κάθε οικισμού αναπτύχθηκε μια προσδευτική άμιλλα πως να ξεπεράσει ο ένας τον άλλον. Μάλιστα ήταν απ' τους πρώτους στο χωριό μας που σπούδασαν παιδιά, απ' τις αρχές του 20ού αιώνα. Τα καλοκαίρια μίσθωναν δάσκαλο σε κάθε οικισμό, συνήθως κάποιο παιδί που είχε πάει στο Σχολαρχείο ή αργότερα στο Γυμνάσιο, και ήταν σε θέση να βοηθήσει τα παιδιά τους. Τον τάζιζαν με την αράδα και τον πλέρωναν με χρήματα ή με είδος, τυρί, μαλλιά κ.ά.

Οι κτηνοτρόφοι κράτησαν τον τόπο μας για αιώνες παραγωγικό και γεμάτο ζωντάνια. Οι κορφές και τα διάσελα τα καλοκαίρια ήταν γεμάτα κόσμο και βιος.

Τέλος όλοι οι κτηνοτρόφοι θεωρούσαν ως πραγματική πατρίδα τους την περιοχή μας κι όχι τους κάμπους. Πολλοί ακόμα και σήμερα έχουν τα πολιτικά τους δικαιώματα στο χωριό μας.

Πρόσκληση

Το Δ.Σ. του Συλλόγου των Κουστεσιωτών
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

Σας προσκαλούμε στην πρωτοχρονιάτικη χοροεσπερίδα που διοργανώνει στις **26 Ιανουαρίου 2008** στο πολυτελές κοσμικό κέντρο «**TZAKI**» πλησίον του σιδηροδρομικού σταθμού της πόλης της Θήβας και την παρουσία λαμπερών προσώπων, Κουστεσιωτών, και φίλων του χωριού μας.

Θα γίνει η βράβευση των σπουδαστών του χωριού μας που πέτυχαν σε ανώτερες και ανώτατες σχολές. Φαγοπότι με πλούσια φαγητά και διασκέδαση με την παραδοσιακή ορχήστρα του αξεπέραστου κλαρινίστα Απ. Τσιαχρή,

Σας περιμένουμε με χαρά. Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ.

Τηλ. επικοινωνίας 6977 237324 - 22620 -25507

Π. Κραβαρίτης

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Σύλλογος των Απανταχού Βραγγιανιωτών «Ο Αϊ-Γιάννης ο Θεολόγος» σας εύχεται χρόνια πολλά και ευτυχισμένο το 2008.

Σας προσκαλούμε στην χοροεσπερίδα που θα γίνει στην κοσμική ταβέρνα «Καραντώνης» στο Σχηματάρι στις **12 Ιανουαρίου 2008, ημέρα Σάββατο και ώρα 20:30.**

Τα ονόματα των μαθητών που εισήχθησαν σε Ανώτατες και Ανώτερες σχολές κατά τις Πανελληνίες Εξετάσεις 2007 από το Ενιαίο Λύκειο Σχηματαρίου:

Καραμπά Παναγιώτα του Φιλίππου και της Βασιλικής Αλεξάκη Οικονομικών Επιστημών Θεσσαλίας, Βόλος.

Θεοδώρου Αλέξανδρος του Γεωργίου και της Πολυξένης Χρήστου, Τεχνολογίας Αεροσκαφών, ΤΕΙ Χαλκίδας.

Ο Σύλλογος των Απανταχού Βραγγιανιωτών Ευρυτανίας «Αϊ-Γιάννης ο Θεολόγος» διενήργησε εκλογές κατά την 10η Νοεμβρίου 2007, με σκοπό την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου, το οποίο έχει ως ακολούθως:

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Χρήστου Γεώργιος	Πρόεδρος
2. Δημητρίου Δημήτριος	Αντιπρόεδρος
3. Δημητρίου Η. Ελένη	Γεν. Γραμματέας
4. Δημητρίου Νικόλαος	Ταμίας
5. Χασιώτης Γεώργιος	Μέλος
6. Δημητρίου Γ. Ελένη	Μέλος
7. Στούμπος Ηλίας	Μέλος

Αναπληρωματικά Μέλη

1. Χρήστου Κωνσταντίνος	
2. Δημητρίου Α. Ελένη	
Τηλ. επικοινωνίας:	
6977691061	Χρήστου Γεώργιος
6973745682	Δημητρίου Ελένη
6974326147	Δημητρίου Νίκος

Το πανηγύρι στο Δέντρο Βραγγιανών

Εκ παραδρομής στο προηγούμενο φύλλο δεν αναφέρθηκε το πανηγύρι στον οικισμό Δένδρο που εορτάστηκε με μεγάλη επιτυχία στις 28 Ιουλίου.

Ήταν μια υπέροχη βραδιά με δημοτική μουσική και ντόπια ψητά.

Ευχαριστούμε όλους όσους παραβρέθηκαν και σας καλούμε όλους να εορτάσουμε μαζί με τη βοήθεια του Αγίου Αντωνίου κάθε χρόνο την ίδια εποχή πάντα μετά το πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Για περισσότερες πληροφορίες για «Τα Μεγάλα Βραγγιανά» στο www.agrafiotis.gr